وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی

بەش : زمانی کوردی

کولیژ: پەروەردەی بنەڕەتی

زانکۆ: سەلاحەددین

بابەت : دەروونزانی پەروەردەیی

پەرتووکی کۆرس : قۆناغی دووەم

ناوی مامۆستا : م. ڕازاو محی الدین عبدالرحمن

ساڵی خوێندن: 2024/2023

پەرتووکی کۆرس
Course Book

1. ناوی کۆرس	دەروونزانی پەروەردەیی
2. ناوي مامۆستاي بەرپرس	م. ڕازاو محی الدین عبدالرحمن
3. بەش/ کۆلێژ	پەروەردەی بنەرەتی / بەشی زمانی کوردی
4. پەیوەندی	ئیمەیل: razmohyadeen@yahoo.com
5. یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک	تیۆری: 2کاتژمێر
6. ژمارەی کارکردن	8 کاتژمێر
7. کۆدی کۆرس	
8.پرۆفایلي مامۆستا	لە ساڵی 2006-2007 بەکالوریوسم لە بەشی زمانی کوردی کۆلیژی پەروەردەی بنەرەتی تەواو کردووە, لە ساڵی 2015 بڕوانامەی ماستەرم لە ڕێگاکانی وانەووتنەوە بەدەست هێنا،لە ساڵی 2023 بڕوانامەی دکتۆرام وەرگرتووە, ئێستاش مامۆستام لەبەشی زمانی کوردی لە کۆلێژی پەروەردەی بنەرەتی .
9. وشە سەرەکیەکان	فێربوون، فێرکردن, بیرکردنەوە ، درککردن ، ئاگایی ، بیرهاتنەوە ، بیرچوونەوە ،تیۆرەکانی فێربوون ،جیاوازی تاکایەتی، رەفتار ، زیرەکی.

10. ناوەرۆکی گشتی کۆرس:

دەروونزانی وەك زانستێکی خوزراو و سەردەم رەنگدانەوەی ئەرێنی هەبووە لە گشت لایەنەکانی ژیان وەك بواری پەروەردەیی و ئابوری وسیاسی و کۆمەلایەتی و تەندروستی چەندین بواری تر. هەروەها ئەم زانستە سوودی لی وەرگیراوە بۆ چارەسەرکردنی زۆر لە کێشە کرفتە کۆمەلأیەتیەکانی تاك وەك هاندەریك سوودی لی وەرگیراوە بۆ رێنمایی کردن و ئاراستەکردنی بیرکردنەوەی مرۆڤ بۆ داهێنان و لێکدانەوەی پۆزەتیفانە لە بارودوخە جیاجیاکان بۆ ئەوەی تاکیکی بەرهەمهێنەر و سوودبەخشی لی دەربچی ، وە یەکێك لەو لقانەی دەروونزانی کە گرنگیەکی زۆری هەیە لە پرۆسەی پەروەردەیی بریتیە لە دەروونزانی پەروەردەیی ، کە ئەلقەی پەیوەندی نێوان مەعریفەی تیۆری دەروونی و پراکتیکی پەروەردەیە، ئامانجی باشترکردن و بەرزکردنەوەی توانستی پرۆسەی فێربوون و فێرکردنی تاکەکانە.هەروەها زانستی دەروونزانی پەروەردەیی گرنگی دەدات بە ئامادەکردنی مامۆستا لەرێگەیەوە چەندان زانیاری دەبەخشێتە مامۆستا وای لێدەکات کردەی بەرێوەبردن و زانیاری بەخشینەکە بەشێوەیەك بەرێوەبەرێت کە لەهی تاکی ئاسایی جیابێت. چەمکە سەرەکیەکانی ئەم کورسە بێك دییت لە پێناسەی دەروونزانی پەروەردەیی،ئامانجی دەروونزانی پەروەردەیی وبابەتەکانی دەروونزانی پەروەردەیی و سوودەکانی دەروونزانیپەروەردەیی بایەخی بۆ مامۆستا وهەروەها ئاشناکردنی قوتابیان بەئامانجە پەروەردەیەکان و چۆنیەتی دارشتنی ئامانجەکانی وانەووتنەوە بە پێی هەرەمی بلوم بۆ ئامانجی مەعریفی و هەرەمی کراسۆل بۆ ئامانجی ویژدانی و پۆلینی کیبلەر

و هاوڕێکانی بۆ ئاما نجی دەروونی جووڵەیی. دواتر ئاشناکردنی قوتابیان بە تیۆرەکانی فێربوون و وە پۆلینکردنیان . وە هەروەها زانینی قوتابیان سەبارەت بە درککردن ، لایەنەکانی درککردن ، رەگەزەکانی درکپێکردن و زانین ،وە ئاشناکردنیان بە پێناسەی بەئاگایی ، جۆرەکانی بە ئاگایی ، پەیوەندی نێوان بە ئاگایی وفێربوون. زانینی قوتابیان لەماناى فێربوون و فاکتەرە کاریگەرەکانی سەر پرۆسەی فێربوون ومەرجەکانی فێربوون و چەمك بۆچونەکان دەربارى فێربوون جیاوازی نێوان فێربوون وفێرکردن. زانینی قوتابی لەبارەی بابەتە گرنگ و یارمەتیدەرکان لە پرۆسەی فێربوون وەك بیرهاتنەوە وبیرچوونەوە وکەسایەتی و زیرەکی و ....هتد
11. ئامانجەکانی کۆرس **شارەزابوونی قوتابیان بە ناساندنی دەروونزانی پەروەردەیی، گرنگی دەروونزانی پەروەردەیی و ئاما نجی دەروونزانی پەروەردەیی و ئاما نجی وبابەتەکانی. ئاشناکردنی قوتابیان بە رۆڵی ئاما نجە پەروەردییەکان و چونیەتی داراشتنی ئاما نجەکانی وانەوتنەوە لە پرۆسەی پەروەردە فێرکردندا.** **زانینی قوتابیان لەماناى فێربوون و فاکتەرە کاریگەرەکانی سەر پرۆسەی فێربوون ومەرجەکانی فێربوون و چەمك بۆچونەکان دەربارى فێربوون جیاوازی نێوان فێربوون وفێرکردن. ئاشناکردنی قوتابیان بەتیۆرەکانی فێربوون, هەروەها چونیەتی پراکتیزەکردنی ئەم تیۆرانە لەبواری پەروەردە و فێرکردندا هەروەها پۆلینکردنی تیۆرەکانی فێربوون.** **شارەزابوونی قوتابی سەبارەت بە کردار و توانا ئەقڵییەکانی پرۆسەی فێربوون وتێگەیشتنیان دەربارى بابەتەکانی درککردن و ئاگای وبیرهاتنەوە بیرچونەوە و بیرکردنەوە , پالنەرو هەلچوون . زانینی قوتابی لەبارەی بابەتە گرنگ یارمەتیدەرکان لە پرۆسەی فێربوون وەك جیاوازی تاکەکەسی و زیرەکی.**
12. ئەرکەکانی **1- دەبێت قوتابی بەهەموو توانایەکی دەورێکی گرنگ بگێرێت هەر لە ئامادەبوونی کە یەکێکە لە ئەرکەکانی چونکە بی ئامادەبوونی هیچ سوودێکی پێ ناگات بە ئامادەبوونی پرسیاری لا دروست دەبێت و تێگەیشتنی بۆ بابەتەکە زیاتر دەبێت.** **پێویستە لە پۆلدا گفتوو گۆبکات لەگەل مامۆستا لەبارەی ئەوەی کەوانەی پێشووتر خوێندراوەو دەخوێندرێ .** **هەروەها بەدواداچوون بکات بۆ ئەو سەرچاوانەی کە پەیوەندییان هەیە بە بابەت و وانەکە.** **هەروەها قوتابی دەبی لەو ماوەیەدا بابەتیك یان را پۆرتێك ئامادەبکات کە لەچوارچێوەی دەروونزانی پەروەردەیی و پیشەی مامۆستایەتی بێت.**
13. ڕێگەی وانە ووتنەوە **مامۆستا بۆ گووتنەوەی ئەو بابەتە چەندان رێگاو ستراتیزییەتی وانە وتنەوە پەیرەو دەکات, وەکو:** **رێگەی وانەبێژی 2- رێگەی گفتوگۆ 3- رێگەی پرسیارو وەلام 4- رێگای گروپات** **لەهەمان کاتیشدا مامۆستا بۆ روونکردنەوەی بابەتی وانە وتنەوەکەی بەشێوەیەکی روونتر و جوانتر چەندان هۆکاری گەیاندن بەکاردێنێ, لەوانە :** **داتاشۆ و پاورپۆینت 2- تەختەی سپی و پێنوسی رەنگاورەنگ 3- وێنەو ڤیدیۆ**

14سیستەمی هەڵسەنطاندن

سیستەمە هەڵسەنگاندن بەم شێوەیە دەبێت:

تاقی کردنەوەی نیوەی وەرزی یەکەم----------------- 30 **نمرە**

چالاکی رۆژانە----------------- 10 **نمرە**

کۆتایی سالَ--------------------------- 60 نمرة

15. دەرئەنجامەکانی فێربوون

فێرخواز لە ئەنجامی خوێندنی بابەت و پرۆگرامەکانی دەروونزانی پەروەردەییدادەکرێت لە داهاتوودا لە پیشەی مامۆستایەتیدا کەسایەتییەکی درووست و پەروەردەییانەی لێدەردەچی, چوونکە فێربوونی ناوەرۆکی ئەو کۆرسە بۆ قوتابی یارمەتیدەرە بۆ ناسینی پرۆسەی عەقلی و دەروونی ,لەئەنجامی فێربوون و ناسینی ئەمانەدا فێرخواز فێردەبیَ لە داهاتوودا چۆن بتوانیَ لە پرۆسەی پیشەی مامۆستایەتی و وانەگوتنەوەدا,چۆن بتوانیَ رووبەرووی کێشەو گرفتە پەروەردەیی و دەروونیەکان بێتەوە لە لایەك و چۆن بتوانیَ کەسایەتییەکی پەروەردەییانە بۆ خۆی بەرامبەر فرخوازەکانی درووست بکات و هەڵسوکەوتێکی تەندرووست بنوێنیَ لە بەرامبەردا لەلایەکی ترەوە. بۆیە مامۆستا لە گوتنەوەی بابەتی دەروونزانی پەروەردەییدا کۆمەڵێك دیاردەو لایەنی دەروونی و عەقڵی بە قوتابی دەناسێنیَ وەکو ئاگایی و درککردن و هەڵچوون و پاڵنەرو پرۆسەکانیبیرهاتنەوە وبیرچوونەوەو ......هتد مامۆستا زۆر جەختی لەسەر دەکاتەوە چونکە فێربوون و وەرگرتنی ئو بابەتانە یارمەتیدەرن بۆ دروستکردنی مامۆستایەکی سەرکەوتوو و پەروەردەییانە لە داهاتوودا.

16. سەرچاوەکان

- **سەرچاوە بەزمانی عەرەبی:**

1. **أبو جادو، صالح محمد (2014) :علم النفس التربوی ، الگبعه الحادی عشر، دار المسیره للنشر والتوزیع والگباعه، عمان الّردن.**
2. **الزغول، عماد عبدالرحیم (2012) :مبادئ علم النفس التربوی،الگبعه الپانیه، دار الکتاب الجامعی، العین دوله الإمارات العربیه المتحده.**
3. **دخل الله، أیوب (2015) :التعلم ونڤریاته ، الگبعه الّولی، دار الکتب العلمیه، بیروت لبنان.**
4. **المشیخی، غالب محمد (2014) : أساسیات علم النفس، الگبعه الپالپه، دار المسیره للنشر والتوزیع والگباعه، عمان الّردن.**

- **سەرچاوە بەزمانی کوردی:**

1. **عزیز، عزالدین احمد (2018) : سایکۆلۆژیای پەروەردەیی، چاپی یەکەم، هەولێر هەرێمی کوردستان / عیراق.**
2. **قەرەچەتانی ، کەریم شەریف (2008):سایکۆلۆژیای پەروەردەیی ، چاپی یەکەم، چاپخانەی پەیوەند ، سلێمانی -هەرێمی کوردستان / عیراق.**

3. عەدەس ، عەبدولرەحمان و ئەلقتامی ،یوسف ، و: سەڵاح سەعدی (2013):**سایكۆلۆژیای پەروەردەیی: تیۆر و پیادەكردنی سەرەكیی**، چاپی یەكەم، چاپخانەی نارین،هەولێر -هەرێمی كوردستان / عیراق.
4. شەكشەك،ئەنەس، و: سەڵاح سەعدی (2012):دەروونناسیی گشتی: **هێزە دەروونیە مەعریفیەكان و هێزە دەروونیەكانی جوولێنەری رەفتار**، چاپی یەكەم، چاپخانەی نارین، هەولێر - هەرێمی كوردستان / عیراق.
5. عزیز، عزالدین احمد (2012) : **بنەماكانی دەروونزانی گشتی**، چاپی چوارەم، دەزگای چاپ و بلاوكردنەوەی رۆژهەلات، هەولێر - هەرێمی كوردستان / عیراق.
6. ئەلزەغلول, عیماد عبدالرحیم, ئارام ئەمین شوانی,**سایكۆلۆژیای پەروەردەیی**,چاپی یەكەم,چاپخانەی رۆژهەلات , هەولیر.

بابەتەكان	ناوی مامۆستای وانەبێژ
هەفتە	**بابەت**
هەفتەی 1	**پێشەكی گشتی لەبارەی پرۆگرام بڕیار لەسەر دراو،** **پێشەكی دەروونزانی پەروەردەیی - پیناسەكەی -ئاما نجەكانی- بابەتەكانی دەروونزانی پەروەردەیی**
هەفتەی 2	**چەمكی فێربوون و پێناسەكەی -مەرجەكانی فێربوون - چەمكی فێركردن - جیاوازی نێوان فێربوون و فێركردن. هۆكارەكانی كاریگەر لەسەر پرۆسەی فێربوون و فێركردن**
هەفتەی 3	**بیردۆزەكانی فێربوون - پۆلێنكردنی تیۆرەكانی فێربوون** **تیۆری بافلوف - پێشەكی - لێكدانەوەكەی - گریمانەكانی - سوودە پەروەردەییەكانی تیۆری بافلوف**
هەفتەی 4	**تیۆری سۆرندایك - پێشەكی □ لێكدانەوەكەی - گریمانەكانی □ سوودە پەروەردەییەكانی تیۆری سۆرندایك**
□هەفتەی 5	**تیۆری سكینەر - پێشەكی - لێكدانەوەكەی - گریمانەكانی - سوودە پەروەردەییەكانی تیۆری سكینەر**
هەفتەی 6	**تیۆری جانیە - جۆرەكانی فێربوون لای جانیە □ سوودە پەروەردەییەكانی**
□هەفتەی 7	**تیۆری برونر □ پرەنسیپەكانی □ قۆناغەكانی □ سوودە پەروەردەییەكانی**
هەفتەی 8	**پێشەكی لەسەر بیرچوونەوە □ پێناسەكەی □ هۆكارەكانی □ جۆرەكانی □ بیردۆزەكانی- گرنكی بیرچوونەوە - پێشەكی لەسەر بیرهاتنەوە - پێناسەكەی -جۆرەكانی - هۆكارەكانی**

هەفتەی 9	پێشەکی جیاوازی تاکی - لایەنە دیارەکانی جیاوازی تاکی - تایبە تمەندیە گشتیەکانی -فاکتەرەکانی جیاوازی تاکی □ جۆرەکانی جیاوازی تاکی
هەفتەی 10	پێشەکی لەسەر فیدباك □ جۆرەکانی فیدباك □ گرنگی فیدباك
هەفتەی 11	پێشەکی لەسەرگواستنەوەی کاریگەری فێربوون □ جۆرەکانی □ هۆکارەکانی □ تیۆرەکانی □ سوودە پەروەردەییەکانی
هەفتەی: 12	توانای زیرەکی و پێوانەکردنی □ پێشەکی □ تیۆرەکان(2 دانە) □ دابەشکردنی زیرەکی □ هۆکارەکانی
هەفتەی 13	پێشەکی لەسەر پاڵنەر □ چەمکی پاڵنەر □ ئەرکەکانی پاڵنەر بۆ فێربوون □ پاڵنەر و فێربوون - ئەو پاڵنەرانەی کە پەیوەندی بە فێربوونی پۆلەوە هەیە
هەفتەی 14	پێشەکی لەسەر بیرکردنەوە □ پێناسەکەی □ جۆرەکانی □ سوودە پەروەردەییەکانی- سودەکانی بیرکردنەوە لە بواری پەروەردەو فێرکردندا
هەفتەی 15	گرنگی پاداشت و سزا لە پرۆسەی پەروەردەکردندا

18. تاقیکردنەوەکان

1. دارشتن:

ث/ دةروونزانی ثةروةردةیی ضیية؟ طرنطی و بايةخی ئةم زانستة بؤ ماموستا روون بكةرةوة؟

2. راست وچەوت:

ث/جؤن واتسن دامةزرينةری ريباز و قوتابخانةی مرؤظايةتية .

3. بژاردەی زۆر:

ث/ زانا سكنةر تيؤرةكةی ناسراوة بة:

أ- مةرجی كرداری ب- مةرجی كلاسيكی ج- طةشةی مةعريفی د- ثةيوةندكاری

19. تێبینی تر:

20. پێداچوونەوەی هاوەڵ